O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
CHIRCHIQ DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI

"TASDIQLAYMAN"
Chirchiq davlat pedagogika
universiteti rektori
G.I. Muxamedov
____
2024 yil "___" ________

GLOBALLASHUV ASOSLARI O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:	100000 – Ta'lim
Ta'lim sohasi:	110000 – Ta'lim
Ta'lim yo'nalishi:	60112100-Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi

Chirchiq – 2024

<table>
<tr><td colspan="2">Fan/modul kodi
Ga1404</td><td>O‘quv yili
2025-2026</td><td>Semestr
4</td><td colspan="2">ECTS - Kreditlar
4</td></tr>
<tr><td colspan="2">Fan/modul turi
Majburiy</td><td colspan="2">Ta’lim tili
O‘zbek</td><td colspan="2">Haftadagi dars soatlari
4</td></tr>
<tr><td rowspan="2">1.</td><td colspan="2">Fanning nomi</td><td>Auditoriya mashg‘ulotlari (soat)</td><td>Mustaqil ta’lim (soat)</td><td>Jami yuklama (soat)</td></tr>
<tr><td colspan="2">Globallashuv asoslari</td><td>60</td><td>60</td><td>120</td></tr>
</table>

2.

I. Fanning mazmuni.

Fanni o‘qitishdan maqsad – globallashuv tushunchasining mazmun va mohiyatini anglash orqali uning asosiy tendentsiyalarini bilishdan iborat.

Fanning vazifasi – globallashuv fenomenining nazariy asoslarini; jamiyat axborotlashuvining globallashuv bilan o‘zaro aloqadorligi; jinoyat globallashuvining usul va vositalari madaniyat va axloq globallashuvining milliy mentalitetga ta’siri; sport globallashuvining o‘ziga xos xususiyatlarini o‘rganishdan iborat. Globallashuv fanini chuqur va keng qamrovli o‘rganish falsafiy tafakkurning shakllanishiga milliy g‘oya targ‘ibotidagi bilimlar mazmunining yo‘nalganligi ijobiy ta’sir ko‘rsatadi.

II. Nazariy qism (ma’ruza mashg‘ulotlari)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu. “Globallashuv asoslari” fanining predmeti, obyekti, maqsad va vazifalari

Jahon miqyosida ro’y berayotgan globallashuv jarayonlari va uning o’rganishning ilmiy-nazariy zarurati.”Globallashuv asoslari” fanining tadqiqot doirasi, uning maqsad-mohiyati u hal etishi lozim bo’lgan dolzarb muammolar. Dunyoning hozirgi mafkuraviy manzarasi. Globallashuvning nazariy asoslari. Globallashuv universallashuv jarayoni sifatida.

2-mavzu. Globallashuvning ijobiy va salbiy jihatlari

Ilm-fan texnika taraqqiyoti masalalari.Dunyo miqyosida ro’y berayotgan globallashuvning ijobiy va salbiy jihatlari. Insoniyat hayotida jamiyat hayotining turli sohalarida hamkorlikning kuchayishi va uning turli jihatlari. Insoniyatga tahdidlar va ularni hal etishdagi hamkorlikning roli.

3-mavzu. Siyosiy jarayonlarning globallashuvi

Siyosiy jarayonlarda integratsiya. O’zbekiston va jahon. O’zbekiston va BMT. Milliy ma’naviy me’rosni asrashda YUNESKO va boshqa tashkilotlarni asrash. Globallashuv jarayonlari tizimida demokratiya. Demokratiya sharqona demokratiya tushunchalari. Demokratiya va ma’naviyat. Demokratik islohotlarni tushuntirishdagi vazifalar

	4-mavzu. Iqtisodiy jarayonlarning globallashuvi Xalqaro mehnat taqsimoti. Insoniyat ehtiyojlarining o'sib borishi.Tabiiy qazilmalarni qazib olish, qayta ishlash, takror ishlab chiqarishda hamkorlik. Transmilliy korporatsiyalar. Iqtisodiy jarayonlarning globallashuvi sharoitida O'zbekiston manfaatlari. **5-mavzu. Madaniyat sohasidagi globallashuvning mohiyati** Madaniyat sohasidagi globallashuv jarayonlarining mazmun-mohiyati. Madaniy muammolari va milliy –ma'naviy merosni saqlash zarurati. Madaniy globallashuvga axborot texnologiyalarning ta'siri. Globallashuv sharoitida ta'lim sohasidagi " Ommaviy madaniyat" sohasidagi mafkuravif tazyiqlar.Madaniy jarayonlarning globallashuvi sharoitida ta'lim tizimi oldidagi vazifalar. **6-mavzu. Globallashuv va axborot texnologiyalari** Axborot texnologiyalari globallashuvning o'ziga xos xususiyatlari. Internet axborot globallashuvning o'ziga xos vositasi. Jamiyat axborotlashuvining global tendensiyalari. Axborotlashgan jamiyatda global muammolarni hal qilish yo'llari. Elektron hukumat shakllanishining globallashuvi. **7-mavzu. Axloq va dinning globallashuvi** Dinning madaniyat fenomeni sifatida o'ziga xos xususiyatlari. Islom dinida globallashuvning talqini. So'fizmda global muammolarning ko'tarilishi. Dinlarning rivojiga globallashuvning ta'siri. Din globallashuvining ta'siri. **8-mavzu. Fan va ta'limning globallashuvi** Hozirgi davrda fanning global imkoniyatlari, globallashuv sharoitida fanning funksiyalari, ta'biy va ijtimoiy sharoitlarga moslashuvchanlik funksiyalari. Sotsiumning atrof-muhitga optik funksiyasi **9-mavzu. Sportning globallashuvi** Sportning global jarayonlarga o'ziga xos xususiyatlari. Sport millatlar va davlatlar o'rtasidagi o'zaro aloqalarni o'rnatish vositasi. Sportning globallashuviga olimpiya harakatining transmadaniy va transmilliy harakat sifatida xalqaro sport musobaqalari orqali o'z qarashi va mafkurasi. Sport globallashuvining salbiy va ijobiy xususiyatlari. Sportning ijtimoiy global miqyosidagi ahamiyati. **10-mavzu. Jinoyatning globallashuvi** Tashkillashgan jinoyatning global masshtablari. Texnik modernizatsiyalashgan jinoyat. Sputnik aloqa internet hozirgi zamon etnik munosabatlari. Giyohvand moddalarni tarqatish va uni iste'mol qilish vositalari **11-mavzu. Siyosiy institutlarning globallashuvi** Iqtisodiy ekologik, xavfsizlik masalalarini hal qilishda siyosiy qarorlarni hal qilish, global tizimni yaratilishining ahamiyati. Dunyoviy hokimiyat tarmoqlararo

hokimiyat tizimining ahamiyati. Suverinitetlarning qabul qilinishining muhim ahamiyati.

12-mavzu. Globallashuv sharoitida millat va milliy o'zlikni anglash

Globallashuv jarayonlarida millat. Globallashuv sharoitida milliy o'zlikni anglash masalalari. Globallashuvning millat hayotida namoyon bo'lish shartlari

13-mavzu. Globallashuv sharoıtıda ma'navıy taxdidlarnı bartaraf qilish yo'llari

O'zbekistonning jahon miqyosida tutgan o'rni. Globallashuv sharoitida O'zbekistonning YUNESKO va boshqa tashkilotlar bilan o'zaro aloqasi. Ma'naviy tahdidning oldini olishda ommaviy axborot vositalarining o'rni.

14-mavzu. Milliy taraqqiyotnıng ma'navıy-axloqiy negizlari

Milliy taraqqiyot tushunchasi. Milliy taraqqiyotning ma'naviy-axloqiy negizlarini Prezident asarlarida yoritilishi. Demokratik islohotlarni chuqurlashtirish borasidagi vazifalar.

15-mavzu. Mafkuraviy immunitet va g'oyaviy kurashchanlikni shakllantirish (prezident asarlari asosida)

Tahdidlarga nisbatan mafkuraviy immunitet hosil qilish yo'lari. Yoshlarda g'oyaviy kurashchanliknei shakllantirish. Global inqirozlar davrida yuksak ma'naviyatning dolzarbligi. «Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch» asarida ma'naviy tahdidlarga nisbatan kurash yo'lari va vositalari.

III. Seminar mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Seminar mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1."Globallashuv asoslari" fanining predmeti, obyekti, maqsad va vazifalari

2. Globallashuvning ijobiy va salbiy jihatlari

3. Siyosiy jarayonlarning globallashuvi

4. Iqtisodiy jarayonlarning globallashuvi

5. Madaniyat sohasidagi globallashuvning mohiyati

6. Globallashuv va axborot texnologiyalari

7. Axloq va dinning globallashuvi

8. Fan va ta'limning globallashuvi

9. Sportning globallashuvi

10. Jinoyatning globallashuvi

11. Siyosiy institutlarning globallashuvi

	12. Globallashuv sharoitida millat va milliy o'zlikni anglash 13 Globallashuv sharoıtıda ma'navıy taxdidlarnı bartaraf qilish yo'llari 14. Milliy taraqqiyotnıng ma'navıy-axloqiy negizlari 15. Mafkuraviy immunitet va g'oyaviy kurashchanlikni shakllantirish (prezident asarlari asosida) **Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar** Mustaqil ta'limni baholash – bu talabalarning jamoaviy tartibda va yakka tartibda berilgan amaliy loyihalarni bajarishlari orqali amalga oshiriladi. Bunda har bir talabaga bitta jamoaviy loyiha va ikkita yakka tartibda bajariladigan loyiha beriladi. Talaba berilgan loyihaning maqsad va vazifalarini, mohiyatini tushungan holda qo'yilgan masalani o'rganib, izlanishlar olib boradi. Olingan natijalarni tahlil qilib, hulosalari bilan taqdimotlar tayyorlab himoya qiladi. Ishchi fan dasturida loyihalarning soni, mavzusi, mazmuni bajarish usullari va topshirish muddatlari to'liq ochib beriladi. **Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:** 1. Globallashuvning asosiy xususiyatlari va namoyon bo'lish yo'llari. 2. Dunyoning hozirgi mafkuraviy manzarasi. 3. Globallashuvning jamiyat hayotidagi ijobiy tomonlari. 4. O'zbekistan va jahon hamjamiyati. 5.Siyosiy jarayonlarning globallashuvi. 6. Demokratiya, sharqona demokratiya tushunchalari. 7. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasida yaqin qo'shnichilikka asoslangan tashqi siyosatning mohiyati. 8. "Demokratiya eksporti" tushunchasi. 9. Iqtisodiy jarayonlarning globallashuvi. 10. Transmilliy korporatsiyalarning faoliyati va ularning iqtisodiy imkoniyatlari. 11. Madaniyat sohasidagi globallashuv jarayonlarining mazmun-mohiyati. 12. «Ommaviy madaniyat» ko'rinishidagi mafkuraviy tazyiqlar. 13. Axborot texnologiyalari globallashuvning o'ziga xos xususiyatlari. 14. Globallashuvni ta'min etuvchi axborot vositalari. 15. Internet - axborot globallashuvining o'ziga xos vositasi. 16. Elektron hukumat shakllanishining globallashuvi va uning salbiy tomonlari. 17. Dinlararo munosabatlarning globallashuvi. 18. Islom dinida globallashuvning talqini. 19. Dinlarning rivojiga globallashuvning ta'siri. 20. Diniy jarayonlarning globallashuvi sharoitida diniy bagrikenglikni asrash masalalari. 21. Globallashuv sharoitidagi fanning funksiyalari. 22. Ta'limning globallashuvida internet va masofali o'tishning roli.

	23. Sportiing global jarayonga aylanishining o‘ziga xos xususiyatlari. 24. Jinoyatgning globallashuvi. 25. Terrorizm globallashuvining qurol savdosiga ta’siri. 26. Nolegal migratsiya va uning globallashuvi. 27. Jinoyat globallashuviga qarshi kurash vositalari. 28. Globallashuv jarayonlarida millat va milliy o’zlikni anglash masalalari. 29. Milliy taraqqiyotning ma’naviy-axloqiy negizlari. 30. Mafkuraviy immunitet va g‘oyaviy kurashchanlikni shakllantirish vazifalari
3.	**VII. Ta’lim natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)** **Fanni o‘zlashtirish natijasida talaba:** - Fanni o‘zlashtirish natijasida talaba: “Globallashuv asoslari” fanining predmeti, obekti, maqsad va vazifalari, hozirgi zamon geosiyosatining asosiy xususiyatldari to‘g‘risida **tasavvurga ega bo‘lishi**; “Globallashuv asoslari” fanining metodlari, globallashuvning asosiy xususiyatlari, globallashuvning asosiy to‘lqinlari, namoyon bo‘lish sohalari va uni ta’min etuvchi vositalar, siyosiy, iqtisodiy, madaniy jarayonlarning globallashuvi, uning O‘zbekiston manfaatlariga zidligi, globallashuv sharoitida ta’lim tizimi olidagi vazifalarini **bilishi, malaka hosil qilishi;** Globallashuvning ijobiy va salbiy jihatlarini bilishi, undan ko‘zlangan maqsadlarni anglab yetish, dunyoning mafkuraviy manzarasi yoritib berish, yoshlarda turli tahdidlarga nisbatan ogohlik va dahldorlik tuyg‘ularini tarbiyalab borish, yoshlarga vatanimiz geosiyosiy manfaatlarini tushuntirib bera olish **ko‘nikmasiga ega bo‘lishi lozim.**
4.	**VIII. Ta’lim texnologiyalari va metodlari:** • ma’ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo‘lib ishlash va hioya qilish uchun loyihalar
5.	**IX. Kreditlarni olish uchun talablar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to‘la o‘zlashtirish, tahlil natijalarini to‘g‘ri aks ettira olish, o‘rganilayotgan jarayonlar va tushunchalar haqida mustaqil mushohada yuritish, joriy va oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo‘yicha variantlar asosida yozma topshiriqlarni bajarishi zarur.
6.	

	X. Asosiy adabiyotlar: 1. To'rayev A. Globallashuv asoslari: o'quv qo'llanma. –Toshkent:Sahifa, 2023. - 376 b. 2. A.M.Alimov. Globallashuv va mintaqaviy iqtisodiy integratsiya jarayonlari. -T.: «Fan va texnologiya», 2016, 276 bet. 3. Қаҳҳорова Ш. Глобал маънавият – глобаллашувнинг ғоявий асоси. Тафаккур нашриёти, – Тошкент: 2009. **XI. Qo'shimcha adabiyotlar** 1. Jumaniyozov X.S., Sobirova M.A., Nigmanova U.B. Globallashuv asoslari. monografiya. T-2015 2. Otamurotov S. Globallashuv va millat.–T.: Yangi asr avlodi nashriyoti, 2008. 3. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. - Toshkent, 2021. - 464 b. 4. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – T.: Ma'naviyat, 2008. 5. Ma'naviyat yulduzlari. –T.: Abdulla Qodiriy nomidagi xalq merosi nashriyoti, 1999 6. Олимов Ш. Маънавий-ахлоқий тарбия асослари. Монография. - Т.: Фан ва технология, 2015. – 228 б. 7. Эркаев А. Маънавиятшунослик. Монография. 1-2-китоб. – Т.: Маънавият, 2018 8. Маънавият асосий тушунчалар изоҳли луғати. – Т.: Ғафур Ғулом номидаги нашриёт-матбаа ижодий уйи, 2009. 9. Тарбия. Энциклопедия. Тузувчи: М.Н. Аминов. – Т.: Ўзбекистон миллий энциклопедияси, 2010. 10. Темур тузуклари.– Т.: Ўзбекистон НМИУ, 2019. 11. Заҳириддин Муҳаммад Бобур. Бобурнома. – Т.: Янги аср авлоди, 2019. 12. Маънавият юлдузлари. –Т.:Абдулла Қодирий номидаги халқ мероси нашриёти, 1999. **Axborot manbalari** http://www.edu.uz – O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi rasmiy veb sayti. http://www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi xukumati portali. www.pedagog.uz www.cspi.uz www.pedagog.uz www.edu.uz www.natlib.uz (A.Navoiy nomidagi O'z.MK) www.ziyonet.uz - Ziyonet axborot-ta'lim resurslari portaliwww.natlib.uz (A.Navoiy nomidagi O'z.MK) www.ziyonet.uz - Ziyonet axborot-ta'lim resurslari portali
7.	**Chirchiq davlat pedagogika universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet Kengashining 2024 yil "______" ________________dagi qarori bilan tasdiqlangan**
8.	**Fan/modul uchun ma'sul:**

	O.T.Berkinov – CHDPU, “Milliy g’oya” kafedrasi o‘qituvchisi
9.	**Taqrizchilar:** N.Nazarov – CHDPU, “Milliy g’oya” kafedrasi professori. I.B.Siddiqov – FarDU falsafa kafedrasi mudiri, falsafa fanlari doktori